

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, भेटीरिनरी समूह नवौं (९) तहको खुला, अन्तर स्थानीय तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छः

भाग १ -लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्कः २००

भाग २ -अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्कः ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	समय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन, व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	छोटो छोटो उत्तर	१०	१० प्रश्न × ५ अङ्क = ५० अङ्क	१:३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	लामो उत्तर	५	५ प्रश्न × १० अङ्क = ५० अङ्क	१:३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय	विश्लेषणात्मक समीक्षा		४	४ प्रश्न × १५ अङ्क = ६० अङ्क	३ घण्टा	१००	४०
		विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर		२	२ प्रश्न × २० अङ्क = ४० अङ्क			

द्रष्टव्यः-

- यो पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- माथि उल्लिखित सेवा अन्तर्गतका सबै समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ तर प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्र सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषयको पाठ्यक्रम समूह अनुरूप फरक/फरक हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकै दिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकै दिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकै दिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान ।
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति तथा कार्यक्रम ।
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव ।
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू हुने मिति:- २०८१/०२/२५

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, भेटेरीनरी समूह नवौं (९) तहको खुला, अन्तर स्थानीय तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र: खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क- ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.३ नेपालको संविधान
- १.४ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- ३.४ विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management)

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ संघीयता तथा संघीय शासन प्रणाली
- ४.६ गरिबी
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसाइसराई
- ४.१० सार्वजनिक निजी साझेदारीका वर्तमान अवधारणाहरू

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानुनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, भेटेरीनरी समूह नवौं (९) तहको खुला, अन्तर स्थानीय तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, धार्मिक अवस्था र रहनसहन
६.२ महिला, आदिवासी/जनजाति, दलित, आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्य, थारु, मधेशी, मुस्लिम र अपाङ्गहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या समाधान र सम्भावनाहरू

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

१. सरकारका तीनवटा अंगहरूको अन्तरसम्बन्ध वारे संक्षेपमा प्रकाश पार्नुहोस । [५]
२. निजामती सेवामा आरक्षणको आवश्यकता किन परेको हो ? कारण सहित ब्याख्या गर्नुहोस । [५]
३. सार्वजनिक प्रशासनको प्रभावकरिता अभिवृद्धिका लागि तत्काल के कस्ता उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्ला ? आफ्नो महत्वपूर्ण सुझाव दिनुहोस । [५]

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, भेटेरीनरी समूह नवौं (९) तहको खुला, अन्तर स्थानीय तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र: खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

अङ्क- ५०

१. सेवासँग सम्बन्धित ऐन र नियमहरू

- १.१ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
- १.२ प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ र स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश)
- १.३ नेपाल कृषि सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति) नियमहरू, २०५१
- १.४ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ र पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली, २०५६
- १.५ पशु बधशाला र मासु जाँच ऐन, २०५५ र पशु बधशाला र मासु जाँच नियमावली, २०५७
- १.६ नेपाल पशु चिकित्सा परिषद ऐन, २०५५ र नेपाल पशु चिकित्सा परिषद नियमावली, २०५७
- १.७ औषधि ऐन, २०३५, औषधि स्तर नियमावली, २०४३ र औषधि दर्ता नियमावली, २०३८ का पशु सेवा/पशु स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विषयहरू
- १.८ खाद्य ऐन, २०२३ र खाद्य नियमावली, २०२७ अन्तर्गत पशुजन्य उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रावधान तथा व्यवस्थाहरू
- १.९ दाना पदार्थ ऐन, २०३३ र दाना पदार्थ नियमावली, २०४१
- १.१० पशुपंक्षी, पशुपंक्षीजन्य उत्पादन, पशुपंक्षी उत्पादन सामग्री सम्बन्धी निर्धारित राष्ट्रिय गुणस्तर र सो को नियमन सम्बन्धी व्यवस्था
- १.११ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (पशु स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित प्रावधान तथा व्यवस्थाहरू)
- १.१२ सहकारी ऐन, २०७४, सहकारी नियमावली, २०७५
- १.१३ प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६, प्रदेश सहकारी नियमावली, २०७६ (कोशी प्रदेश)
- १.१४ मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ मा रहेका पशुपंक्षी सम्बन्धी व्यवस्थाहरू
- १.१५ प्रदेश कृषि ब्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान ऐन, २०७७ र प्रदेश कृषि ब्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान नियमावली, २०७८ (कोशी प्रदेश)

२. दीर्घकालिन योजना तथा नीतिहरू

- २.१ संघीय र प्रादेशिक (कोशी प्रदेश) कृषि विकास रणनीतिमा उल्लिखित पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा सम्बन्धी नीति, अवधारणा तथा प्रावधानहरू
- २.२ संघीय र प्रादेशिक (कोशी प्रदेश) आवधिक योजनामा पशु स्वास्थ्य / पशु सेवा सम्बन्धी नीति, कार्यनीति तथा कार्यक्रमहरू
- २.३ पशु सेवा/ पशु स्वास्थ्य क्षेत्रमा ऋण लगानी र बीमा सम्बन्धी व्यवस्था

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

१. Critically review and analyse the existing Food Act with respect to provision of veterinary service in the act. Justify your opinion to strengthen the Food Act through Veterinary services. [5 +5]
२. Describe the process to incorporate veterinary services in provincial periodic plan, its implementation and monitoring and evaluation. [10]

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, भेटीरिनरी समूह नवौं (९) तहको खुला, अन्तर स्थानीय तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय

पूर्णाङ्क:- १००

1. Introduction

- 1.1 History of livestock development and Veterinary services in Nepal.
- 1.2 Present status of Veterinary services in Nepal.
- 1.3 Emerging diseases and their threat in livestock related industries and marketing in Nepal.
- 1.4 Livestock production and prospect of livestock related industries and marketing in Nepal.

2. Animal Health and Livestock production Management:

- 2.1 Economically important Infectious diseases of livestock and poultry epidemiology, pathogenesis, treatment, prevention, control and eradication.
- 2.2 Economically important parasitic diseases of livestock and poultry epidemiology, pathogenesis, treatment, prevention, control and eradication.
- 2.3 Contingency plan for disease control
- 2.4 Risk analysis of importation of animals, their products and biological for veterinary use.
- 2.5 Important Zoonotic diseases prevention, control and eradication, distribution, reservoir, epidemiology
- 2.6 Role and responsibility of private and public sector in veterinary clinical services.
- 2.7 Technology advancement in veterinary biological and scope of vaccine production in Nepal.
- 2.8 Epidemic control strategy of infectious diseases
- 2.9 Livestock and poultry production systems, desired level of management practice for commercialization of production
- 2.10 Common Diseases of Wildlife, Epidemiology and Management
- 2.11 Emergency Preparedness and Early Warning system for livestock Diseases
- 2.12 Veterinary Services and Public Health

3. International Standards quality and Regulation Management:

- 3.1 World Organization for Animal Health (WOAH), Sanitary and Phyto-sanitary and World Trade Organization related Codes, Codex, Standards and their implication in present context of trade and production of livestock and livestock products.
- 3.2 Quarantine Management and its role in context to WTO.
- 3.3 Slaughter house management and meat inspection.
- 3.4 One health approach for protection of plant, animals and environment

4. Planning & Management of Veterinary Laboratory, District Livestock/ Veterinary Service

- 4.1 Standard diagnostic procedures.
- 4.2 Standardization of Veterinary Vaccines, Antigens and Anti-sera.
- 4.3 Regulation on import, storage and use of live or attenuated veterinary vaccines and quality control management
- 4.4 Management of Veterinary/Investigation/Laboratory
- 4.5 Role and relevancy of veterinary standards in quality control.
- 4.6 Planning and management of District Livestock Production Services and Veterinary Hospitals
- 4.7 Farmer's need assessment, Veterinary Service and Livestock Project identification, prioritization, designing and Management/implementation

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्राविधिक तर्फ कृषि सेवा, भेटेरीनरी समूह नवौं (९) तहको खुला, अन्तर स्थानीय तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

नमूना प्रश्नहरू (Model Questions)

१. Describe the current status of veterinary laboratory services under Local Government and Provincial Government and suggest ways to make it more effective by strengthening relations among three tiers of Government. [15]
२. What do you understand about compartmentalization and zoning with regard to disease control and its advantages and disadvantages in livestock development system. [7+8]
३. Describe about type, host, epidemiology and transmission of FMD and critically analyse your view about Prevention & Control Strategy with special reference to Koshi Province. [20]